

Yttrande

Datum 2021-05-03

Dnr 3323-19

Handläggare

Malin Hemmingsson
Miljöprövningsenheten
malin.hemmingsson@havochvatten.se

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se
NV-07113-19

Yttrande över underrättelse från Danmark enligt ECE-konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) gällande etablering av Lynetteholm i Köpenhamn

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har beretts tillfälle att yttra sig över en kompletterande miljökonsekvensrapport (*Høring af supplerende miljøkonsekvensrapport for etablering af Lynetteholm*) som den danska Trafikstyrelsen har presenterat inom ramen för det pågående Esbo-samrådet gällande Lynetteholm. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har tagit del av dokumentet *Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport vedr. vandplaner, Danmarks Havstrategi og uddybning af sejlrender* daterat 20210331.

Flödesförändringar i Öresund

Bedömningen som görs i underlaget bygger bland annat på den tidigare redovisade underlagsrapporten från DHI¹ där det beskrivs att Lynetteholm endast kommer påverka strömförhållandena i Öresund på en lokal skala. Det redovisas att en minskning av vattenflödet genom Öresund med 0,25 % kommer ske samt att saltvattentillförseln kommer minska med 0,21-0,23 %. Kring dessa slutsatser har det uppstått en hel del frågeställningar från svenska myndigheter.

HaV anser att den av DHI genomförda modelleringen behöver granskas av en oberoende tredje part. Detta behövs för att kunna verifiera de slutsatser som görs i det presenterade materialet, som i sin tur bygger på antaganden i modellen. Det är viktigt att kunna säkerställa att de indata och randvillkor som använts i modellen har varit tillräckligt kvalitativ och att modellens antaganden inte är för generella för att bedöma påverkan i Öresund. En sådan granskning kan endast göras av ett fåtal kvalificerade konsultföretag (varav DHI är ett). Vi anser en

---

¹ DHI. Nov 2020. Teknisk bakgrundsrapport Nr 1. Hydrauliske undersøkelser.

tredjepartsgranskning bör göras av internationell expertis inom området, som en form av kvalitetsgranskning av det relativt komplexa materialet som modelleringen utgör.

Dumpning

HaV vill även framföra sin syn kring den planerade dumpningen och hur denna förhåller sig till myndighetens syn på dumpningar i havet generellt och vad detta innebär specifikt för detta projekt.

Myndighetens generella inställning är att dumpning ska ske restriktivt och endast i de fall de kan säkerställas i förväg att inte någon olägenhet kan uppstå för människors hälsa eller miljön. Vidare anser myndigheten att principen "lika på lika" ska tillämpas, vilket betyder att massor av en viss sedimenttyp bör dumpas på liknande botten t.ex. lera på lerbotten och sand på sandbotten. Detta framgår även av HaV:s rapport 2018:19², som innehåller vägledning kring muddring och dumpning.

I aktuellt fall anser inte myndigheten att de föreslagna dumpningsplatserna uppfyller kriterierna för vad som kan anses utgöra lämplig dumpningsplats. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att dumpning av både rena och svagt förorenade sediment på dessa platser kan orsaka en negativ påverkan på vattenmiljön med negativa földeffekter på marina växter och djur i Öresundsområdet (både inom danskt och svenskt havsområde) och därför anser vi att alternativa omhändertagandeanternativ eller alternativa dumpningsplatser bör undersökas närmare och redovisas för de svenska myndigheterna. Se vidare under avsnittet motivering nedan.

Beskrivning av ärendet

Projektet avser en etablering av Lynetteholm som är en planerad ö om cirka 280 hektar i Köpenhamns hamn. Ön kommer etableras under ett antal år och inkluderar markåtervinning från byggande av större infrastrukturprojekt. Syftet med projektet är öka areal för stadsutveckling och klimatsäkring av Köpenhamn.

Projektet består av flera delar, varav anläggandet av ön är en av delarna. En annan del är att dumpa sedimentmassor som uppkommer i samband med en fördjupning av botten inom ett område utanför Köpenhamn. Det kommer uppstå en samlad mängd om 2.541.390 m³ massor som planeras att dumpas vid två dumpningsplatser benämnda Ka och Kb. Omkring 200 000 m³ utgörs av förorenade sediment. Vattendjupet på plats Kb varierar mellan 12- 13 meter och Ka mellan 11-16 meter. Dumpningsplatserna ligger i utkanten av Kögebukten och endast några kilometer av det svenska Natura 2000-området Falsterbohalvön.

Det konkluderas i dokumentet att varken anläggandet eller driften av Lynetteholm kommer orsaka någon väsentlig påverkan på det ekologiska eller kemiska tillståndet i vattenområdet Öresund Nord. Vidare görs bedömningen att god ekologisk och kemisk status i vattenområdet Køge bukt inte kommer påverkas av den planerade dumpningen. Det bedöms inte heller uppkomma någon avsevärd gränsöverskridande påverkan inom svenska vattenområden. En genomgång görs av alla de belastningar som kan uppkomma och till vilken grad de kan påverka havsmiljön. Enligt

---

² Havs- och vattenmyndigheten. 2018. Muddring och hantering av muddermassor. Rapport 2018:19.

underlaget bedöms påverka inte leda till några allvarliga effekter på havsmiljön, varken i Danmark eller i Sverige.

Det har pågått ett Esbo-samråd för projektet sedan 2019. Underlagsmaterial har uppdaterats under denna tid och synpunkter har inhämtats från svenska myndigheter genom Naturvårdsverkets samordning. HaV lämnade ett yttrande i ärendet under 2019. Yttrandet baserades på ett begränsat underlag, där bland annat dumpningen inte redovisades.

Motivering

Som bakgrund önskar HaV redogöra för hur dumpning av avfall i vatten hanteras nationellt i Sverige. Dumpning i havet är i Sverige förbjudet enligt i 15 kap. 27 § miljöbalken. Enligt denna paragraf får inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon avfall inte dumpas, vare sig som fast ämne, vätska eller gas. Dispens från detta förbud kan enligt 15 kap. 29 § miljöbalken enbart ges om avfallet kan dumpas utan olägenheter för människors hälsa och miljön. Det är således avgörande att kunna undanröja alla risker för olägenheter i förväg för att en dispens ska kunna lämnas.

HaV anser att avfallshierarkin alltid bör vara styrande vid en planering av hur muddermassor ska hanteras³. Detta innebär att dumpning ska ses som ett sista alternativ för omhändertagande av massor, som endast aktualiseras då alla andra möjliga alternativ förkastats.

Utifrån ovan är myndighetens generella inställning är att dispensgivning från dumpningsförbudet ska ske restriktivt, som ett sista alternativ, och endast i de fall de kan säkerställas i förväg att inte någon olägenhet kan uppstå för varken miljö eller människor. En olägenhet, enligt vår bedömning, är till exempel att det finns risk för att massorna inte stannar kvar på platsen för dumpning och/eller att massorna är förorenade till någon grad. Särskild hänsyn krävs i de fall dumpningen sker nära ett skyddat område så som Natura 2000-områden. Vidare anser myndigheten att principen "lika på lika" ska tillämpas, vilket betyder att massor av en viss sedimenttyp bör dumpas på liknande botten t.ex. lera på lerbotten och sand på sandbotten. Detta framgår av HaV:s rapport 2018:19 .

HaV noterar att båda föreslagna dumpningsplatser ligger nära det svenska Natura 2000-området Falsterbohalvön. Inom detta område finns flera värdefulla marina habitat som idag inte har bedömts ha fullgod bevarandestatus⁴. Enligt den av Länsstyrelsen framtagna bevarandeplanen för området nämns faktorer som kan påverka områdets värden negativt. En sak som nämns är just arbeten som leder till ökad grumling och sedimentering av finpartikulärt material. Grumling leder till lägre siktförhållanden och ljusproduktion följt av lägre primärproduktion och kan till exempel påverka djuputbredningen av makrovegetation. Små sedimentpartiklar, som silt och lera, kan stanna i vattenvolymen under lång tid och även transporteras långa sträckor med strömmar. Det står specifikt i bevarandeplanen att: *"All form av täktverksamhet, som till exempel sandsugning, dumpning av muddermassor, utfyllnad på land och av havsbotten med mera, kan leda till negativa konsekvenser för områdets bevarandevärde liksom för områdets naturtyper och utpekade arter."*

³ I avfallsdirektivet lyfter man fram avfallshierarkin som prioriteringsordning för lagstiftning och politik på avfallsområdet - europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG.

⁴ Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Falsterbohalvön SE0430095 samt förvaltningsplan för Helcom MPA Falsterbo Peninsula with Måkläppen (id 111)

Det uppges i det nu aktuella underlaget⁵ att omkring 45% av det dumpade materialet kommer stanna kvar på själva dumpningsplatsen. Detta medför att 55 % av sedimenten kommer spridas och sedimentera i omkringliggande områden. Det är således en stor del av massorna som inte kommer sedimentera inom själva dumpningsplatserna utan kommer spridas i havsmiljön, varav delar av massorna kommer kunna spridas in i svenskt havsområde.

HaV har även tagit del av sedimentspridningsmodelleringen som redovisats och kan konstatera att de huvudsakliga strömmarna inte riktar sig in mot det svenska Natura 2000-området. Vi konstaterar vidare att dumpningen ska ske under vinterhalvåret vilket generellt är den period som också förespråkas för denna verksamhet i Sverige på grund av den lägre biologiska aktiviteten.

Det kommer dock ändå uppstå en ökad grumlighet inom ett stor område i havet och delvis inom Natura 2000-området under vissa perioder och under upprepade tillfällen under två eller tre på varandra följande år. Vidare är bedömningen av andra svenska expertmyndigheter att det finns en stor risk att sedimenten som dumpas inte kommer stanna kvar efter slutförd dumpning utan resuspenderas med tiden, och således orsaka en grumlingspåverkan som är mer långvarig än den som har redovisats. En mindre del av sedimenten kommer också vara svagt förorenade.

Sammanfattningsvis gör HaV bedömningen att dumpningarna kan orsaka en negativ miljöpåverkan som över tid kan komma att påverka även svenskt havsområde och anser därför att alternativa dumpningsplatser eller alternativa omhändertagandeanternativ måste undersökas närmare och redovisas.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Johan Kling efter föredragning av utredaren Malin Hemmingsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Mats Svensson, enhetschefen Johan Stål, verksamhetsjuristen Fredrik T Lindgren och utredaren Niklas Edvinsson medverkat.

Johan Kling

Kopia till:

Länsstyrelsen i Skåne

Vattenmyndigheten i Södra Östersjön

---

⁵ Ramböll. 20210331. Vurdering af påvirkninger af tilstand, og målsætninger i vandplaner og Danmarks havstrategi fra etablering af Lynetteholm